

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat KURUM** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.13.10.2026

Ahmet ŞIK
İstanbul Milletvekili

Fethiye Körfezi'nde çok büyük bir alan üzerinde planlanan ve 16 milyon metreküp gibi devasa bir hacme ulaştığı ifade edilen dip çamuru temizliği projesi, bölgemizin ekolojik dengesi, çevre sağlığı ve geleceği açısından hayati önem taşımaktadır. Ancak söz konusu projenin yürütülme yöntemi, lojistik süreçleri, ara/nihai depolama alanları ile ekolojik riskleri hususunda kamuoyunda ciddi endişeler bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Çok büyük bir alan üzerinde planlanan dip çamuru temizliği projesinin hazırlanması sırasında bilimsel çalışmanın evrensel ilkelerinden olan; problemin belirlenmesi, gözlem yapma ve veri toplama, konu hakkında hipotez kurma, tahminlerde bulunma, kontrollü deneyler tasarlama ve uygulama, elde edilen verilerin analizleri ve değerlendirilmesi ve tüm bu süreçlerin sonucunda sonuçların raporlanması gerekmektedir. Fethiye Körfezi Dip Çamur Temizliği için hazırlanmış böyle bir akademik ve bilimsel rapor mevcut mudur?
2. Fethiye Körfezi şu anki haliyle bile pek çok canlı için yaşam alanı özelliği taşımakta olan önemli bir biyorezerv alanıdır. Koruma altındaki deniz canlılarından caretta caretta (İribaşlı deniz kaplumbağası) ve Chelonia mydas (Yeşil kaplumbağa) türleri için üreme sahası olarak tanımlanmış sahayı, Çalış Kuş Cenneti Doğa Parkı gibi önemli kuş türlerinin yaşam alanını, Akdeniz fokü (*Monachus monachus*), Su samuru (*Lutra lutra*) gibi nesli tehlike altında olan memeli türlerini, Orfoz (*Epinephelus marginatus*) ve Lahoz (*Epinephelus aeneus*) gibi yine koruma altındaki balık türlerini, deniz canlılarının önemli besin kaynaklarından biri olan ve özel yaşam biçimleriyle çamura bağımlı olarak varlıklarını sürdüren Mamun (*Upogebia pusilla*) gibi türleri barındıran Fethiye Körfezi'nde yapılacak olan dip çamuru temizliği projesinde, isimlerini saydığımız türler başta olmak üzere binlerce deniz canlısının işleminden nasıl etkileneceği öngörülmüş müdür ve bu konuda ne gibi önlemler alınması planlanmıştır?
3. 16 milyon metreküp olarak ifade edilen dip çamuru taşınırken hangi yöntemler ve araçlar kullanılacaktır?
4. Deniz dibinden alınan dip çamurunun son istasyona iletilmeden önce bekletileceği ve kurutulacağı ara istasyon olarak hangi alan planlanmaktadır? Bu alan için Çalış Kuş Cenneti'nin seçildiği doğru mudur? Çevreyi korumak adına yapılan bu işlem için Kuş Cenneti feda edilecek midir? Ayrıca, alanın statüsü, adı ve yetki durumu, koruma-izleme-uygulama süreçleri, tür envanteri ve koruma statüleri nelerdir?
5. Tanımlanan saha resmî olarak hangi koruma/planlama statüsüne sahiptir? Saha resmî bir statüye sahip ise; farklı kaynaklarda "Fethiye Şat Deltası Sulak Alanı", "Özellikli Yaban Hayvanı Alanı", "Çalış Doğa Parkı ve Kuş Cenneti" gibi adlarla anılan bu alanın resmi/idarî kayıtlarda geçen tanımlı adı nedir?

6. Ara istasyonlar hangi idari sınırlar/koordinatlar/harita/pafta/koordinat bilgisi esas alınarak tamamlanmıştır?
7. Deniz dibinden alınan dip çamurunun ayrıştırma işlemi yapılırken deniz suyundan arındırılacağı söylenmektedir; ancak tarım faaliyetlerinde kullanılan kimyasal gübrelerin içeriklerinde yer alan fosfat, azot, potasyum gibi maddelerin dereler yoluyla denize ulaştığı bilinmektedir. Toplanan dip çamuru bu elementlerden nasıl ayrıştırılacak, çıkan atıklar nasıl bertaraf edilecektir?
8. Dip çamurunun nihai olarak döküleceği alanlar belirlenmiş midir? Belirlendiyse bu alanların doğal yapısını bozmadan nasıl bir işlem öngörülmektedir?
9. Tuzlu sudan çıkarılan çamurun döküldüğü her alanda tuzluluğu artırarak toprak kalitesini düşüreceği, döküldüğü alanda artan tuzluluk nedeniyle herhangi bir ağaç dikimi veya tarım faaliyeti de yapılamayacağından, oluşabilecek yeni çevre tehditlerine karşı herhangi bir önlem planlanmış mıdır?
10. Fethiye biyolojik zenginliklerinin yanı sıra arkeolojik olarak da ülkemizin önemli merkezlerinden birisi konumundadır. Kordon boyunca deniz kıyısında yer alan arkeolojik kalıntıların ve dip çamuru temizliği yapılacak deniz sahasında da henüz envantere işlenmemiş buluntuların olduğu yöre halkı tarafından bilinmektedir. Bu tür arkeolojik kalıntılarla ilgili etüt çalışmaları yapılmış mıdır? Eğer yapıldıysa sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
11. Fethiye Körfezi'nin dolmasına neden olan ana kaynağın denize ulaşan derelerin taşıdığı alüvyonlar olduğu gerçeğinden hareketle; projenin sadece dip çamuru temizliğine odaklanarak planlanmasının zaman, para ve emek kaybına yol açacağı iddia edilmektedir. Temizlenen dip çamuru, geçmiş yıllarda yapılmış olan temizlik çalışmasına rağmen tekrar körfeze ulaşmış ve denizin dolmasına sebep olmuştur. Dereleri yıllar boyunca betonla ıslah ederek doğal filtre görevi gören sazlıkların ortadan kaldırılmış olması ile tüm kıyının betonlaştırılarak deniz ile karanın birbiriyle bağının koparılmış olması bu tekrar eden sürecin en önemli sebepleridir. Bakanlığınızın körfeze yönelik bütüncül bir havza yönetim ve ıslah planı bulunmakta mıdır?
12. Deniz dip çamuru temizliği sonrasında; sahil bandının, kordon boyunun, denizin yani kamuya açık alanların kullanımıyla ilgili yeni projeler mevcut mudur? Halihazırda Rekreasyon Alanı olarak halkın kullanımında olan sahil bandına yeni tanımlar getiren plan değişiklikleri düşünülmekte midir?